

Анастасія Грех
студентка гр. ФФзм-11,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль
Науковий керівник: к.е.н., доцент Світлана Коваль

ПОДАТКИ І ЗБОРИ У СКЛАДІ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Загальнодержавні податки та збори є обов'язковими до сплати на усій території України, зарахування їх до державного і місцевих бюджетів регулює Бюджетний кодекс України, встановлювати може лише Податковий кодекс України.

До загальнодержавних податків і зборів, котрі забезпечують формування дохідної частини місцевих бюджетів, належать такі податки: на доходи фізичних осіб, на прибуток підприємств, акцизний та екологічний податки, рентна плата.

Серед податкових надходжень місцевих бюджетів найбільшу питому вагу (понад 70%) складає податок на доходи фізичних осіб, який справляється із загального обсягу оподаткованого доходу.

Податок на прибуток підприємств справляється із прибутку суб'єктів господарювання – юридичних осіб, котрі провадять господарську діяльність як на території нашої держави, так і за її межами. Тривалий час до місцевих бюджетів надходив виключно податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності, які були засновані обласними, районними, міськими, селищними та сільськими радами.

Роль місцевих податків не обмежується виключно наповненням дохідної частини місцевих бюджетів, позаяк у зарубіжних країнах локальні податкові платежі призначені стимулювати підприємницьку активність, сприяти розвитку місцевого господарства, його об'єктів та інфраструктури.

До місцевих податків і зборів належать ті податки та збори, які запроваджують рішеннями міських, сільських та селищних рад у межах їх повноважень, і вони є обов'язковими до сплати на території цих територіальних громад. Місцеві ради обов'язково запроваджують єдиний податок та податок на майно (зокрема, транспортний податок та плату за землю). Необов'язковими для запровадження є податок на майно (зокрема, податок на нерухоме майно, яке відмінне від земельної ділянки), збір за місця паркування транспортних засобів, туристичний збір).

Тому вдосконалення системи і інструментів впливу місцевих органів влади на діяльність суб'єктів управління має бути спрямоване на у пошук джерел поповнення власної фінансової бази.

У відповідності до Податкового кодексу України, керуючись ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Хмельницька міська рада вирішила [1] встановити на території міської територіальної громади місцеві податки:

– податок на нерухоме майно, яке відмінне від земельної ділянки (платниками є фізичні та юридичні особи, також нерезиденти, які є власниками об'єктами житлової та нежитлової нерухомості);

– транспортний податок (платниками є фізичні та юридичні особи, котрі мають зареєстровані в Україні власні легкові автомобілі, після випуску яких минуло не більше п'яти років та їх середньоринкова вартість складає понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати);

– земельний податок (платниками є власники земельних ділянок, земельних часток (паїв), землекористувачів, об'єктами оподаткування є земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні та земельні паї які перебувають у власності);

– єдиний податок (платниками є ті суб'єкти господарювання, котрі застосовують спрощену систему оподаткування) [1].

Крім того, на території Хмельницької міської територіальної громади встановлено такі місцеві збори як збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір [1].

Стабільність і надійність системи оподаткування на місцевому рівні визначає міцність місцевих бюджетів, достатність їх джерел, а в кінцевому підсумку зумовлює добробут територіальної громади. Система податків, що формує місцеві бюджети, повинна стати інструментом стимулювання ділової активності, планування та прогнозування економічного розвитку. Податкова система місцевого рівня повинна стати реальними інструментом впливу місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на економічну діяльність, на якість життя населення [2]. При створенні ефективної системи місцевого оподаткування в Україні потрібно враховувати досвід розвинутих країн світу та більш глибоко теоретично обґрунтовувати методики розробки проектів податкових реформ на законодавчому рівні.

Підсумовуючи, можна зазначити, що діюча на сьогодні в Україні система місцевих податків та зборів перебуває на стадії реформування. Особливо важливим це є для територіальних громад, від імені яких діють органи місцевого самоврядування, тому що саме такі платежі є важливою частиною доходів місцевих бюджетів. Також важливим на шляху реформування місцевих податків та зборів є врахування міжнародного досвіду. Все це в сукупності є запорукою створення міцної та стабільної фінансової бази місцевого самоврядування.

Список використаних джерел

1. Про встановлення на території Хмельницької міської територіальної громади місцевих податків: рішення Хмельницької міської ради. URL: <https://khm.gov.ua/uk/content/publicna-informaciya>.
2. Пабат О. В. Особливості правового регулювання місцевих податків і зборів. *Право і безпека*. 2020. № 4 (79). С. 44-47. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1171180.pdf>